raadsvoorstel

Agendapunt 2025, nr.
Zaaknummer 2345494
Te behandelen door E.S.F. Schepers-Janssen

Onderwerp: Beleidsplan Armoedevrij Winterswijk 2040

Aan de raad,

Inleiding
De gemeenteraad heeft tijdens de begrotingsbehandeling op 2 november 2023 een amendement aangenomen. Het amendement voorziet erin dat het stopzetten van het project 'Armoedevrij Winterswijk' binnen de begroting wordt gecompenseerd door in 2024 een incidenteel bedrag van €50.000,- beschikbaar te stellen. Dit bedrag is mede bestemd voor de ontwikkeling van een concreet plan om de doelstelling 'Winterswijk Armoedevrij 2040' te realiseren, in samenwerking met de gemeenschap en relevante partijen. Het beleidsplan dient daarbij als leidraad voor acties en interventies die bijdragen aan het bereiken van een armoedevrije status in 2040. De nadruk ligt hierbij op preventieve initiatieven en maatregelen, zodat armoedeproblematiek zoveel mogelijk in een vroeg stadium wordt aangepakt. Het voorliggende beleidsplan 'Armoedevrij Winterswijk 2040' sluit aan bij de visie, ambities en veransersporen van de visie sociaal domein 'Wij Winterswijk 2025-2033', die op 30 januari 2025 is vastgesteld. Het plan zet in op een drempelvrij Winterswijk, waarin iedereen kan participeren en elk kind veilig en met gelijke kansen kan opgroeien. Met het beleidsplan 'Armoedevrij Winterswijk 2040' wordt ook de motie 'Programmabegroting 2025-2028-Budget Armoedevrij 2040', d.d. 7 november 2024 als afgehandeld beschouwd.

Wat gaan we doen?
Waar de focus in het armoedebeleid voorheen lag op het versterken van de financiële positie van inwoners (bijvoorbeeld door vroegsignalering, budgetadvies en meedoenregelingen), wordt de aanpak nu verbreed. Er wordt niet alleen meer aandacht besteed aan financiële aspecten, maar ook aan andere randvoorwaarden voor het voorkomen en bestrijden van armoede. Het doel is om de bestaanszekerheid van inwoners te versterken en duurzame oplossingen voor armoede en schulden te realiseren. In de komende jaren richt de gemeente op de vier hoofddoelen van het beleidsplan, namelijk:

1. Voorkomen van armoede en schulden
2. Perspectief bieden op een betere toekomst.
3. Meedoen zonder belemmeringen
4. Versterken van samenwerking

Per doel zijn een aantal acties en initiatieven benoemd. In de uitvoeringsagenda van de Winterswijkse visie sociaal domein worden de randvoorwaarden, waaronder financiën en capaciteit, en het definitieve tijdsplan van de onderdelen van de aanpak uit het beleidsplan 'Armoedevrij Winterswijk 2040' nader uitgewerkt. In de uitvoeringsagenda zal ook aandacht zijn voor het vergroten van het bereik van het reeds bestaande en nieuwe aanbod.

In het beleidsplan is ook het voorstel opgenomen de norm voor de meedoenregelingen kinderen en volwassenen te verhogen naar 130%. Ook wordt een pilot 'perspectief' voorgesteld, waarbij re-0integratie wordt verbonden aan bestaanszekerheid.

Voorstel

1. Het beleidsplan 'Armoedevrij Winterswijk 2040' vast te stellen.
2. De incidentele gelden ad € 50.000 te besteden voor versterking van het netwerk en nader onderzoek naar data armoede.

Relatie met (huidig) beleid
Winterswijkse visie sociaal domein 'Wij Winterswijk 2025 –2033'.

Beoogd(e) effect(en)
In 2040 is Winterswijk armoedevrij en zijn drempels weggenomen zodat iedereen in Winterswijk mee kan doen.

Argumenten
Ad.1. Vaststellen beleidsplan 'Armoedevrij Winterswijk 2040'

1.1. Met het voorliggende beleidsplan wordt invulling gegeven aan het amendement dat bij de begrotingsbehandeling op 2 november 2023 is aangenomen en de motie "Programmabegroting 2025-2028-Budget Armoedevrij 2040" van 7 november 2024.

1.2.Streven naar een samenleving waarin iedereen gezond, veilig en met gelijke kansen kan wonen en leven.
Armoede en schulden vormen hierbij een belangrijke belemmering. Daarom zetten we ons samen met onze maatschappelijke partners in om deze problemen aan te pakken en financiële stabiliteit te bevorderen. Dit doen we zo vroeg mogelijk door middel van vroegsignalering. We werken aan de mogelijkheden voor alle inwoners om een eigen, zelfstandig en betekenisvol leven te leiden. Dit vanuit een stabiele (financiële) basis en gelijke kansen voor iedereen. Met en voor elkaar.' Er is speciale aandacht voor jongeren. Dit door financiële lessen op scholen en de verhoging van de norm meedoenregeling kinderen.

1.3. Ambitie
De gemeente Winterswijk streeft naar een samenleving waarin iedereen gezond, veilig en met gelijke kansen kan wonen en leven. Armoede en schulden vormen hierbij een belangrijke belemmering. Daarom zet de gemeente samen met onze maatschappelijke partners in om deze problemen aan te pakken en financiële stabiliteit te bevorderen. Dit doet zij zo vroeg mogelijk door middel van vroegsignalering. De gemeente werkt aan de mogelijkheden voor alle inwoners om een eigen, zelfstandig en betekenisvol leven te leiden. Dit vanuit een stabiele (financiële) basis en gelijke kansen voor iedereen. Met en voor elkaar.

1.4.Veel inwoners kampen met geldproblemen
Veel inwoners van gemeente Winterswijk maken zich zorgen over hun leven en toekomst. Dit komt omdat ze vragen en problemen hebben waarvan ze ervaren dat ze die moeilijk zelf kunnen oplossen. Zo kampen 790 (2,7%) inwoners in Winterswijk met geldproblemen. Dit betekent dat ze moeite hebben om hun rekeningen te betalen. Het is belangrijk dat wij dit vroeg zien. Zo kan er ingegrepen worden voordat de problemen erger worden. Nog liever weten inwoners zelf al de juiste ondersteuning te vinden voordat de problemen ontstaan. Maar het is belangrijk dat we het samen doen, samen met onze instellingen als bijvoorbeeld Platform Armoedevrij Winterswijk (PAW), de stichting De Winterswijkse Uitdaging (WUH), huisartsen, onderwijs, de Stadsbank Oost-Nederland, Fijnder en het Sociaal Team de Post.

1.5. Meedoenregeling voor kinderen en volwassenen
Momenteel hanteren de regelingen verschillende inkomensnormen (110% WML voor kinderen, 100% WML voor volwassenen) en is de deelname van volwassenen lager dan verwacht bij hoge uitvoeringskosten. Armoede onder jongeren is een groeiend probleem, waardoor essentiële zaken niet vanzelfsprekend zijn en sociale participatie wordt belemmerd.
Daarom stellen wij voor om de inkomensnorm voor beide regelingen te verhogen naar 130% WML en de procedure voor volwassenen gelijk te trekken met die van kinderen (geen vooruitbetaling meer nodig). Deze aanpassing sluit aan bij omliggende gemeenten en zal naar verwachting leiden tot een significante stijging van het aantal aanvragen voor de volwassenenregeling. De kosten voor de kinderregeling zullen naar schatting met 20% stijgen (€ 145.883 naar €175.060). De verwachte stijging voor de volwassenenregeling zal naar verwachting 109 personen betreffen, waarvan de te verwachten kosten circa € 16.350,- (109 x €150,- vergoeding) bedragen. Dit laatste past binnen de huidige begroting. De gemeenteraad van Winterswijk wordt gevraagd om bij de begrotingsbehandeling 2026–2029 een integrale afweging te maken over dit voorstel.

1.6. Pilot 'Perspectief': verbinden van re-integratie met bestaanszekerheid
Wij stellen voor een pilot 'perspectief' starten om de verbinding tussen re-integratie en bestaanszekerheid te versterken. Armoede en schulden belemmeren activering, terwijl werk niet altijd armoede oplost. De pilot, naar voorbeeld van een bewezen effectieve pilot in Tilburg, richt zich op een integrale en parallelle aanpak van belemmeringen op alle leefgebieden, met werk en participatie als speerpunten. Twee klantregisseurs vanuit Sociaal Team De Post zullen door maatwerkondersteuning en verbinding met het sociaal domein en werkgevers perspectief bieden en activering bevorderen. De focus ligt op een individuele benadering en lokale organisatie van perspectief op werk voor alle werkloze inwoners. De pilot zal in samenwerking met Sociaal Team De Post en Fijnder verder worden uitgewerkt.

Voor de begroting 2026 – 2029 wordt een bedrag voor twee klantregisseurs gevraagd ter integrale afweging door de gemeenteraad.

1.7. Betere aansluiting op de samenkracht in de Winterswijkse wijken en buurtschappen
Er bestaan verschillen in bestaanszekerheid tussen wijken, zoals inkomensverschillen. Inwoners noemen armoede mede als knelpunt. In aansluiting op de wijkanalyses willen wij nader onderzoeken hoe wij het armoedebeleid beter kunnen laten aansluiten bij de wijkgerichte aanpak.

Ad. 2. Versterken van het netwerk en verzamelen data voor gerichte inzet voorzieningen.
De organisatiekracht in Winterswijk is groot. Wij geloven in de aanpak waarin we samen met inwoners, organisaties, bedrijven, verenigingen, geloofsgemeenschappen en scholen de schouders er onder zetten. De vele betrokken inwoners van Winterswijk vormen de kracht van de aanpak. Dat betekent samen bouwen, ontwikkelen en keuzes maken. Vanuit de regierol van de gemeente zien we het als onze rol om (andere) organisaties die een potentiële bijdrage kunnen leveren aan het vraagstuk rondom financiële problematiek te benaderen en te verbinden met het brede, reeds bestaande netwerk gericht op armoede- en schuldenproblematiek. Dit om te zorgen dat de hulp uit alle hoeken naadloos op elkaar aansluit en ook aansluit op de behoeften van onze inwoners.

2.2. Verzamelen van data voor gerichte inzet van de voorzieningen.
Door nader onderzoek van de data armoede kunnen we onze voorzieningen richten op basis van deze gegevens.

Financiële paragraaf incl. subsidiekansen en financiële risico's
In de uitvoeringsagenda van de Winterswijkse visie sociaal domein worden de randvoorwaarden, waaronder financiën en capaciteit, en het definitieve tijdsplan van de onderdelen van de aanpak uit het beleidsplan 'Armoedevrij Winterswijk 2040' nader uitgewerkt.

Twee onderdelen worden bij de begroting 2026 –2029 voorgelegd aan de gemeenteraad voor een integrale afweging. Het betreft de verhoging van de normpercentages voor de meedoenregelingen kinderen en volwassenen en de pilot 'perspectief', waarin de verbinding wordt gelegd tussen re-integratie en bestaanszekerheid.

Het beleidsplan stelt voor de incidentele gelden, ad € 50.000 voortkomend uit de motie van de gemeenteraad (7 november 2024) te besteden aan het versterken van het netwerk en een deel voor nader dataonderzoek.

Juridische aspecten/wet- en regelgeving
N.v.t.

Aspecten van duurzaamheid
N.v.t.

Communicatie/betrokkenenparagraaf
Er is diverse keren gesproken met vertegenwoordigers van het Platform Armoedevrij Winterswijk/de Stichting Winterswijkse Uitdaging. Daarnaast is het beleidsplan meerdere keren besproken met de werkgroepleden bestaanszekerheid van de Adviesraad Sociaal Domein. De Adviesraad Sociaal Domein ontvangt na besluitvorming door het college een formele aanvraag met het verzoek een advies uit te brengen vóór behandeling van het beleidsplan in de raadsvergadering

Relatie met andere besluitvorming/andere projecten
Winterswijkse visie sociaal domein 'Wij Winterswijk 2025 –2033'

Vervolgprocedure/evaluatie
De beleidsnota wordt na vaststelling nader uitgewerkt in een uitvoeringsagenda 2025–2033. Deze uitvoeringsagenda zal onderdeel uitmaken van het uitvoeringsprogramma voor de Winterswijkse visie sociaal domein 'Wij Winterswijk 2025-2033'.

Het beleidsplan Armoedevrij Winterswijk heeft een scope tot 2040. Het is moeilijk aan te geven hoe de situatie zich de komende 15 jaren ontwikkelt. De verwachting is dat de kosten van levensonderhoud blijven stijgen, onder andere door inflatie. Ook andere ontwikkelingen, zoals onrust en conflicten, kunnen hieraan bijdragen. Daarom blijft het aanpakken van armoede en problematische schulden een belangrijk aandachtspunt, zowel nationaal als lokaal. Om die reden is het belangrijk om tussentijds te evalueren en successen te kunnen borgen.

Winterswijk, 29 april 2025
Burgemeester en Wethouders van Winterswijk,

de secretaris, de burgemeester,

B. Freriks-ten Hagen B.J.J. Bengevoord